

**Ustawa o ochronie Znak
Polski Walczącej. Komentarz.
Granice prawne gospodarczego
i niekomercyjnego wykorzystania
Znak Polski Walczącej**

Przejdź do produktu na **ksiegarnia.beck.pl**

Wstęp

Autorzy w Komentarzu do ustawy z 10.6.2014 r. o ochronie Znak Polski Walczącej opisują granice gospodarczego i niekomercyjnego wykorzystania znaku do celów społecznych, w tym tych z obszaru kultury, dziedzictwa narodowego czy turystyki. Przedmiotem niniejszego opracowania są regulacje prawne w zakresie ochrony ważnego symbolu narodotwórczego, jakim jest znak Polski Walczącej. Analiza tych regulacji w literaturze stanowi, jak do tej pory, raczej tło dla zaprezentowania rozważań o ujęciu historycznym, socjologicznym czy politologicznym.

Do chwili obecnej najobszerniejszym opracowaniem traktującym szerzej o Znak Polski Walczącej i jego symbolice jest monografia z 2005 r. zatytułowana „Kotwica Walcząca. Warszawskie Termopile 1942–1945” autorstwa A. Gładkowskiego, uaktualniona przez autora w 2016 r. i wydana pt. „Symbol Polski Walczącej”. Dodatkowo w obrocie rynkowym występują monografie dotyczące odznaczeń wojskowych i honorowych wykorzystujących symbolikę Znak Polski Walczącej, tutaj za przykład może służyć praca L.J. Welkera z 2000 r., zatytułowana „Symbolika Znaków Polski Walczącej 1939–1989”. Co ciekawe, autorzy specjalizujący się w problematyce II wojny światowej, ze szczególnym uwzględnieniem czasów Powstania Warszawskiego, w zasadzie nie poruszają szerzej tematu Znak Polski Walczącej. Analiza tych publikacji została zawarta na kartach niniejszej publikacji. Zasadne wydało się zatem podjęcie próby uzupełnienia istotnej luki w piśmiennictwie w tym obszarze, tym bardziej iż nigdy nie powstała publikacja odnosząca się całościowo do OchrZPWU. W zakresie ochrony samego znaku istnieje już liczne orzecznictwo, które zostało odpowiednio rozważone. Przedstawiono także regulacje prawne w obszarze wykorzystania znaku na potrzeby jednostek publicznych, w tym m.in. Jednostki Wojskowej Komandosów, Wojsk Obrony Terytorialnej czy gminy miejsko-wiejskiej Łomianki.

Zakres pracy mieści się w sferze prawa, dlatego też metodologia i aparatura pojęciowa użyta w pracy pochodziła z tej dziedziny nauk społecznych. Podczas pisania publikacji została przede wszystkim wykorzystana metoda dogmatyczno-egzegetyczna. Dodatkowo zastosowanie znalazły metody - komparatystyczna oraz historyczno-prawna. Równolegle w całej pracy zastosowano także metodę teoretyczno-prawną wymagającą gruntownego przestudiowania dotychczasowej literatury przedmiotu, obejmującej zarówno poglądy prezentowane dotąd w doktrynie, jak i w orzecznictwie krajowym oraz unijnym dotyczącym symboli narodotwórczych.

Każdy z rozdziałów poprzedziło krótkie wprowadzenie i zwięźliście podsumowanie. Tytuły rozdziałów zostały dostosowane do treści jednostek redakcyjnych budujących ustawę jako akt prawny.

Rozdział I dotyczy określenia wartości i wyglądu symbolu. W jego ramach podjęto rozważania dot. granic wykorzystania znaku do celów komercyjnych i niekomercyjnych, a także przytoczono krótką historię znaku. W rozdziale tym podjęto też rozważania nt. polskich symboli narodowych w kontekście Znak Polski Walczącej, a także znalazły się sprawy dot. prawa własności intelektualnej i wykorzystania znaku m.in. przez instytucje publiczne jak np. Wojska Obrony Terytorialnej.

Rozdział II dotyczy praw i obowiązków związanych ze znakiem, tutaj podjęto się rozróżnienia, czym jest prawo, a czym obowiązek. Przytoczono także poglądy doktryny historycznej - m.in. *W. Bartoszewskiego*. Opisano kasus wykorzystania znaku przez kibiców Legii Warszawa w rozgrywkach Ligi Europy, a także wykorzystywania go do celów turystycznych - szlak Polski Walczącej - i związane z tym konsekwencje prawne.

Rozdział III to regulacje prawnokarne, gdzie omówiono, jakie przepisy mają zastosowanie oraz ukazano najważniejsze wyroki w sprawach nieuprawnionego wykorzystania znaku. Omówiono również kwestię zamiaru, w tym zamiaru ewentualnego, co skonfrontowano z poglądami doktryny prawnokarnej.

Część prawniczą książki wieńczy rozdział IV, w ramach którego dokonano opisu całego procesu legislacyjnego powstania ustawy i ukazano, co zmieniło się w trakcie prac nad nią oraz jaką ewolucję przeszedł

projekt i dlatego zaproponowano takie *vacatio legis*. Całość monografii kończy podsumowanie, które ukazuje wnioski wyciągnięte na podstawie zbadanej przez autorów ustawy.

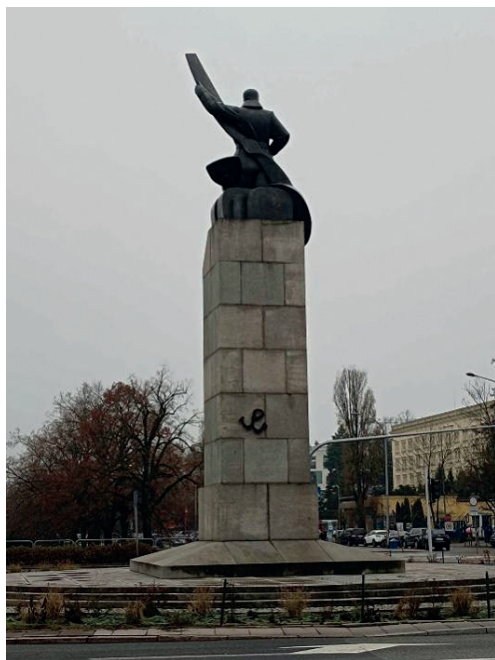
Zakończenie zawiera zarówno wnioski *de lege lata*, jak i *de lege ferenda*. W rozprawie podjęto się analizy konsekwencji prawnych związanych z wykorzystaniem znaku w celach gospodarczych, ale także i niekomercyjnych jak działalność społeczna w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego czy turystyki.

Skład autorski utworzyli doświadczeni naukowcy i prawnicy: r.pr. dr D. Borek, adiunkt w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, administratywista interesujący się historią II wojny światowej, autor komentarzy prawniczych, syn pułkownika Wojska Polskiego, kultywujący rodzinne tradycje wojskowe; r.pr. dr K. Świtaj, rodowity Warszawiak, procesualista, pasjonat historii wojskowości i militariów oraz r.pr. dr W. Pocheć, który bada regulacje prawne dotyczące funkcjonariuszy służb mundurowych w Polsce. Materiał podlegał profesjonalnej recenzji dokonanej przez prof. UKW dr. hab. T. Bojar-Fijałkowskiego, prawnika, specjalistę w zakresie prawa publicznego gospodarczego. Pan Profesor wzbogacił recenzję o dodatkowe elementy związane z historią i dziedzictwem Znaku Polski Walczącej oraz aspektami gospodarczymi.

Inspiracją do podjęcia badanej przez autorów problematyki było jedno z najbardziej znanych wykoną „Polski Walczącej” zawarte na cokole pomnika Lotnika w Warszawie (obecny wygląd tylnej części pomnika prezentuje Ryc. 1 będąca zdjęciem wykonanym przez D. Borka)¹. Malowanie znaku w tym miejscu w czasie II wojny światowej zostało podjęte 2.5.1942 r. przez J. Bytnara ps. „Rudy” i należało do jednej z najodważniejszych, a zarazem najbardziej zuchwałych akcji tego typu. W tym miejscu należy przypomnieć, iż pomnik ten znajdował się ówczesnie przy Placu Unii Lubelskiej, przyległym do Alei Jana Chrystiana Szucha, na której znajdowała się siedziba Gestapo (obecna siedziba Ministerstwa Edukacji Narodowej).

¹ Widok na pomnik Lotnika z repliką „Kotwicy” namalowanej oryginalnie przez J. Bytnara ps. „Rudy”. Fotografia wykonana 14.12.2023 r. przez D. Borka.

Pomnik Lotnika w Warszawie

Ryc. 1

Przejdź do księgarni →

ksiegarnia.beck.pl